

УДК 636.933:677.074.033

ЕМБРІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ЯГНЯТ КАРАКУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ МОЛДАВСЬКОГО ЕКОТИПУ

Китаєва А.П., доктор с.-г. наук, професор

Марчук О.М., аспірант

Одеський державний аграрний університет

Вивчали акліматизаційну здатність вівцематок каракульської породи молдавського екотипу в нових природно-кліматичних умовах. Встановлено, що вівцематки добре акліматизуються, а їх потомство має високі показники росту і розвитку в ембріональний період.

Ключові слова: вівцематки, продуктивність, ягнята, акліматизація, жива маса, смушковий тип, клас.

Основною продукцією смушкових порід овець є смушки, які характеризуються такими основними показниками як тип, форма, довжина, розмір завитка, його щільність, густота, малюнок, блиск, шовковистість, забарвлення та ін

На формування смушкових якостей ягнят суттєвий вплив має вік батьків, який полягає у різній реакції на кормові та природно-кліматичні умови, що зумовлює і різний вплив на розвиток плоду та формування його шкірно-волосяного покриву, особливо у другу половину суягности [2].

Природно-кліматичні умови накладають певний відбиток і на розвиток продуктивних якостей повновікових овець. Так, вівцематки, залежно від генотипу і природно-кліматичних та господарських умов зони їх розведення, мають і різний рівень розвитку продуктивних ознак [1].

Тому селекційна робота у вівчарстві повинна бути спрямована на створення тварин, яким притаманний комплекс господарсько-корисних ознак, перш за все поєднання, при високій якості продукції, скороспілості, високої оплати корму, плодючості. При цьому у смушковому вівчарстві одним з головних напрямів є отримання потомства з бажаними смушковими типами, найцінніший з яких є жакетний, що характеризується чітким симетричним малюнком та вирівняністю основних селекційних ознак волосяного покриву.

Смушки каракульських ягнят відрізняються різноманіттям форм завитків, кольорів та забарвлень і до їх якості ставляться високі вимоги, забезпечення яких зумовлюється багатьма чинниками, у тому числі і приналежністю вівцематок до певного генетичного і екологічного типів [3]. У зв'язку з цим вивчення продуктивних якостей вівцематок різних екологічних типів в нових умовах зони розведення є актуальною проблемою.

Мета досліджень. Вивчення адаптаційної здатності вівцематок каракульської породи молдавського екотипу в умовах Буджацького степу та формування м'ясних і смушкових якостей їх потомства.

Матеріал та методи досліджень. Дослідження проводились в умовах АФ «Бородіно-А» Тарутинського району Одеської області на поголів'ї ягнят каракульської породи молдавського екотипу. Для цього були відібрані вівцематки віком від 2- до 7 років, у приплоді яких визначали живу масу при народженні, смушковий тип та клас ягнят. Живу масу та смушковий тип

визначали при бонітуванні ягнят у віці 1-3 днів, згідно «Інструкції по бонітуванню каракульських і сокільських овець з основами племінної роботи»[5]. Цифровий матеріал опрацювали методом варіаційної статистики за Н.А. Плохинским [4].

Результати досліджень. Жива маса є одним із показників здоров'я і розвитку продуктивних ознак, так як об'єднує конституціональні і спадково зумовлені властивості тварин.

Маса ягнят при народженні характеризує розвиток ягнят в ембріональний період. У вівцематок різного віку ембріональний розвиток ягнят не мав суттєвих відмінностей, проходив добре, без ускладнень, але дещо відрізнявся у ягнят, одержаних від вівцематок 3-річного віку (таблиця 1).

Таблиця 1

Жива маса новонароджених ягнят залежно від віку матерів

Вік матерів, роки	Ярочки					Баранці			
	n	n	X±Sx	±σ	Cv %	n	X±Sx	±σ	Cv %
2	39	24	4,28±0,08	0,429	10,02	15	4,52±0,12	0,462	10,22
3	23	11	5,02±0,19	0,614	12,23	12	5,04±0,24	0,82	16,26
4	51	23	4,51 ±0,16	0,769	17,05	28	4,08±0,13	0,70	14,5
5	81	51	4,56 ±0,11	0,819	17,96	30	5,06±0,15	0,82	16,24
6	32	21	4,48 ±0,16	0,716	15,9	11	4,98±0,24	0,785	15,76
7	21	11	4,49 ±0,12	0,403	8,97	10	4,83±0,25	0,776	16,06
Всього:	247	141	4,55±0,13	0,625	13,6	106	4,75±0,18	0,727	15,2

З даних табл.1 видно, що середня жива маса ярок, одержаних від вівцематок різного віку становить 4,55±0,13 кг. Найбільша жива маса новонароджених ярочок була у вівцематок 3-річного віку (5,02±0,19) кг, а найменша – 2-річного віку (4,28±0,08) кг. Перевага ярочок, одержаних від вівцематок 3-х річного віку над ровесницями, одержаними від матерів 2-річного віку становила 0,74 кг або 17,3% , а над ровесницями одержаними від матерів більш старшого віку – від 0,46 до 0,54 кг або від 10,1 до 12,0%.

Аналогічна тенденція спостерігається й за масою баранців при народженні. Баранці мали середню живу масу 4,75±0,18кг з коливанням від 4,52 до 5,06 кг. Найбільш високу масу при народженні мали баранці, одержанні від матерів 5- і 3-річного віку, а саму низьку (4,08±0,13)кг – від матерів 4-річного віку. Баранці, одержані від матерів 3- і 5-річного віку, переважали ровесників , одержаних від матерів 2-річного віку на 0,52 і 0,54 кг або на 11,5 і 11,9%, 4-річного віку на 0,96 і 0,98 кг або на 23,5 і 24,0%, 6-річного віку – на 0,06 і 0,08 кг або на 1,2 і 1,6 % , 7-річного віку – на 0,21 і 0,23 кг або на 4,3 і 4,7%. Отже, за живою масою новонароджені ягнята, ярочки і баранці, одержані від вівцематок каракульської породи молдавського екотипу не поступаються бажаному типу каракульських ягнят (4-4,5)кг і навіть перевершують їх, відповідно ярочки на 0,55кг або 13,7%, баранці – на 0,25кг або 5,5%. Це свідчить про те, що в нових кліматичних умовах вівцематки молдавського екотипу добре акліматизуються, дружно приходять в охоту. Ембріональний

розвиток плоду проходить в нормальних умовах що підтверджується показниками живої маси ягнят при народженні.

Вівцематки 6- і 7-річного віку мають приплід який не поступається за живою масою ровесникам, одержаним від матерів молодшого і середнього віку. Вони спроможні мати добру забезпеченість розвитку плоду в ембріональний період. Отже, їх можна використовувати більш тривалий час, продовжуючи період продуктивного довголіття.

За смушковим типом одержане потомство мало такий розподіл (таблиця 2), з якої видно, що ягнята, одержані від вівцематок молдавського екотипу різного віку при бонітуванні були віднесені до жакетного, ребристого, плоского і кавказького смушкових типів з переважною більшістю ребристого і жакетного типів, що склало 92, 7% від загальної кількості ягнят. Кількість ягнят плоского і кавказького типів була незначна (18 гол або 7,3%).

Таблиця 2

Смушковий тип ягнят залежно від віку матерів

Вік матерів, роки	n	Смушковий тип							
		жакетний		ребристый		плоский		кавказский	
		гол	%	гол	%	гол	%	гол	%
2	39	11	28,2	28	71,8	-	-	-	-
3	23	8	34,8	13	56,5	2	8,7	-	-
4	51	18	35,3	27	52,9	2	3,9	4	7,9
5	81	43	53,1	33	40,8	4	4,9	1	1,2
6	32	15	46,9	12	37,5	2	6,3	3	9,3
7	21	16	76,2	5	23,8	-	-	-	-
Всього:	247	111	44,9	118	47,8	10	4,1	8	3,2

Розглядаючи розподіл ягнят за смушковим типом у розрізі віку вівцематок слід зазначити що вівцематки 4- і 5-річного віку мали найбільшу кількість ягнят з жакетним і ребристим смушковим типом. Однак, в межах кожного смушкового типу була відмічена його залежність від віку вівцематок. Так, найбільша кількість ягнят жакетного смушкового типу була у потомства вівцематок 5 і 4-річного віку (43 і 18 гол), а найменша – у 3-річного віку (8 гол). Вівцематки 6- і 7-річного віку мали майже однакову кількість ягнят жакетного смушкового типу.

Серед ягнят з ребристим смушковим типом найбільша кількість була відмічена у потомстві вівцематок 5, 2 і 4-річного віку, а найменша – 7-річного віку (5 гол).

Плоский смушковий тип мало потомство вівцематок 3, 4, 5,6-річного віку, а у ягнят, одержаних від вівцематок 2- і 7-річного віку цей смушковий тип не спостерігався. Загальна кількість ягнят з плоским смушковим типом у потомстві вівцематок різного віку склала 10 гол або 4,1% від загальної кількості ягнят. Ще менше (8 гол або 3,2%) ягнят мало кавказький смушковий тип, який був притаманний ягням, одержаними від вівцематок 4, 5 і 6-річного віку.

Отже, вівцематки молдавського екотипу в нових умовах Буджацького степу мали добру пристосованість до природно-кліматичних і господарських умов, що позитивно позначилось на розвитку шкірно-волосяного покриву їх

потомства, яке мало переважно жакетний і ребристий та у незначній кількості плоский і кавказький типи.

Розподіл ягнят за бонітувальними класами наведені в таблиці 3

Таблиця 3

Клас ягнят залежно від віку матерів

Вік матерів, роки	n	Клас					
		еліта		І		ІІ	
		гол	%	гол	%	гол	%
2	39	12	30,7	23	59,0	4	10,3
3	23	3	13,0	19	82,6	1	4,4
4	51	16	31,4	28	54,9	7	13,7
5	81	12	14,8	57	70,4	12	14,8
6	32	3	9,4	24	75,0	5	15,6
7	21	2	9,5	18	85,7	1	4,8
Всього:	247	48	19,4	168	68,4	30	12,2

Аналізуючи дані табл.3 слід зазначити, що переважна кількість ягнят мала вищі бонітувальні класи (еліта і перший), що склало 217 гол або 87,8%. Але серед цієї кількості ягнят першого класу було 169 гол або 68,4%, а класу еліта – 48 гол або 19,4%. Ягнят другого бонітувального класу було 30 гол або 12,2 %. Найбільша кількість ягнят класу еліта була у вівцематок 4- і 5-річного віку. Першокласних ягнят найбільше мали вівцематки 5, 4 і 6-річного віку, а найменше 3- і 7-річного віку. Вівцематки 5-річного віку мали найбільшу кількість ягнят другого класу (12 гол або 14,8%).

Висновки. Вівцематки каракульської породи молдавського екотипу в природно-кліматичних умовах Буджацького степу добре акліматизуються, мають добрий розвиток ягнят в ембріональний період про що свідчать високі показники живої маси ягнят при народженні та розвиток їх шкірно-волосяного покриву:

1. Ягнята при народженні мали живу масу: ярочки – 4,55±0,13кг, баранці – 4,75±0,18 кг
2. До жакетного смушкового типу віднесено 44,9%, ребристого –47,8% ягнят.
3. В умовах АФ «Бородіно-А», яке розташоване в Буджацькому степу, вівцематки каракульської породи молдавського екотипу мали потомство з такими бонітувальними класами: еліта – 19,4%, перший – 68,4%, другий – 12,2%.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абонеев В.В. Влияние уровня кормления на продуктивность тонкорунных ярок различных типов телосложения/ В.В. Абонеев //Тез. науч. сообщ. ВНИИОК.-Ставрополь,1989.-ч.2.-С.143-146
2. Абонеев Д.В. Рост, развитие и резистентность новорожденных ягнят от маток разного возраста / Д.В. Абонеев //Овцы, козы, шерстяное дело.-2008.-№4.С.16-17
3. Карынбаев А.А. Товарные свойства каракуля южного Казахстана / А.А. Карынбаев, А.П. Тлепов, Ю.Т. Юлдашбаев //Овцы, козы, шерстяное дело.-2008.-№2.С.52-56
4. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников/Н.А. Плохинский.-М.: Колос, 1969.-256с
5. Інструкція по бонітуванню каракульських і сокільських овець з основами племінної роботи.-К.:Урожай,1993.-29с.

Китаева А.П., Марчук О.М. Эмбриональное развитие ягнят каракульской породы молдавского экотипа

Изучали акклиматизационную способность овцематок каракульской породы молдавского экотипа в природно-климатических условиях разведения. Установлено, что овцематки хорошо акклиматизируются, а их потомство имеет высокие показатели роста в эмбриональный период.

Ключевые слова: овцематки, продуктивность, ягнята, акклиматизация, живая масса, смушковый тип, класс

Kitayeva A., Marchuk O. The fetal period of ewes karakul Moldovan ecotype

Summary: Studied the acclimatization ability of ewes karakul Moldovan ecotype in the climatic conditions of cultivation. Established that the ewes are well aklimatiziruyutsya, and their offspring have high growth rates in the fetal period.

Key words: ewe productivity, lambs, acclimatization, body weight, sheepskin style, class